

BYBLEKKA

Meldingsblad for Kystlaget Trondhjem 2/2025

www.kystlaget-trh.no

Ny leder i Kystlaget: Første kvinne på 25 år

Anne Gunnarshaug Lien ble valgt til ny hovedsmann på Kystlagets årsmøte 20. februar. Hun blir vår første kvinnelige leder siden Astrid Sandvik rundt årtusenskiftet.

- Som relativt fersk pensjonist synes jeg det er fint å få en ny oppgave, nye kolleger og å oppleve at noen fortsatt har forventninger til meg, sier Anne om det å ta på seg

Kystlagets viktigste tillitsverv. I yrkeslivet har hun vært ansatt i Enova og Sintef, begge steder har hun arbeidet mest med forskning på energi og miljø i bygninger.

Selv om stavangerdialekten er umiskjennelig, har hun faktisk bodd i Trondheim helt siden 1978 da hun kom til byen som tjuetåring for å studere til arkitekt. Likevel tok det nesten 40 år før hun oppdaget Kystlaget Trondhjem – gjennom å bli med i båtlaget Nidaros.

- Motivasjonen var å kunne være mer på sjøen. Fra oppveksten med hytte på en øy var jeg vant med båtlivet, men i Trondheim ble det lite sjømannskap før jeg kom med i Nidaros.

For en stor del av Kystlagets medlemmer er Anne Gunnarshaug Lien nokså ukjent, og hun erkjenner at hun trenger litt tid til å bli kjent med lagets mangslungne virksomhet og ikke minst alle de aktive ildsjelene som utgjør Kystlagets kjerne.

- Det er mye nytt å sette seg inn i, men heldigvis er det mange med lang erfaring i styret, så jeg er ikke så engstelig for hvordan dette skal gå.

- Hva er, etter din mening, Kystlagets viktigste oppgaver?

- Å ta vare på kystkulturen er sentralt. I Kystlaget Trondhjem skjer dette i praksis. Vi bruker båtene og vi lærer håndverk. Selv har jeg hatt stor glede av å prøve meg på seiling, vedlikehold av båt og ikke minst å være med på å sy et seil. Kanskje har det vært slik at kvinnekulturen og de tradisjonelle kvinnehåndverkene har kommet litt i bakgrunnen. Dette vil jeg gjerne finne ut mer om.

Anne er opptatt av at mye praktisk kunnskap er i ferd med å gå tapt og at man aldri kan vite hva det vil bli bruk for i fremtiden.

-Før var de gamle viktige i et lokalsamfunn. Det var fordi de kunne så mye som var helt avgjørende for å overleve. I dag er det annerledes, og selv vi som tilhører besteforeldregenerasjonen, må vi lære oss mye av det alle de eldre tidligere behersket.

- Hva med rekrutteringen? Snittalderen i laget er temmelig høy.

- Ja, vi må gjøre det vi kan for å tiltrekke oss yngre medlemmer. Jeg tror at vi har mange aktiviteter som kan appellere til unge. Samtidig er det fint at vi også kan være en attraktiv møteplass for godt voksne som ofte har bedre tid og som gjerne har behov for å kunne være sosiale og samtidig gjøre noe meningsfullt.

På kort sikt, hva er de viktigste oppgavene for deg som hovedsmann i Kystlaget?

-For meg personlig er det jo å sette meg inn i alt som skjer på Fosenkaia, for laget vil jeg nevne tre ting: Kystens dag, Friluftslivets år og ikke minst Stoksundferja.

Stoksundferja har vært under restaurering i cirka ti år. Med ny entusiasme er det håp om at mye av det som står igjen, kan gjøres i nærmeste framtid.

Ny giv for Stoksundferja

Bekymring ble snudd til optimisme under generalforsamlingen for AS Stoksundferja. Økonomien er fortsatt skral, men den viktigste utfordringen, folk som er villige til å gjøre en innsats for ferja, ser ut til å være ivaretatt. På møtet 2. april deltok hele 15 personer, og de fleste lot seg rekruttere til ferjegruppa. Ikke minst var det avgjørende å få valgt et nytt styre, noe valgkomiteen hadde strevd med å få på plass. I løpet av møtet løste dette seg, idet flere med god og relevant kompetanse meldte seg til tjeneste.

Det nyvalgte styret ser slik ut: Magne Mæhre (leder), Morten Pedersen, Geir Bastiansen, Jan-Petter Hubert-Hansen og Sverre Steen.

Regnskapet for 2024 viste et underskudd på vel 130.000 kroner, noe som dekkes inn ved oppsparte midler. Også i 2025 vil driften gå med underskudd, og det er nødvendig med tilføring av egenkapital på ca. 50.000 kroner fra Kystlaget (som er eier av AS Stoksundferja). Stoksundferja kom tilbake til Trondheim sist høst, samtidig ble det kjent at de som gjennom mange år har gjort en kjempeinnsats for ferja, ikke lenger hadde mulighet til å fortsette som styre. Styremedlemmer i Kystlaget gikk da inn som midlertidig styre. Siste gjenværende medlem av ferjegruppa, Torstein Olsen, har i vinter sørget for at motor, tanker og skorstein er satt om bord. Det ble også montert tak over fartøyet.

En av de første oppgavene for det nye styret og den revitaliserte ferjegruppa blir å sørge for etterdriving (med bek) og smøring av dekket, slik at ferja kan klare seg ute i vær og vind uten takoverbygg. Til dette er det bevilget 250.000 kroner fra Kulturminnefondet. Arbeidet er tenkt utført i form av et kurs. Videre er det meningen å gjøre motor og drivverk operativ. Andre oppgaver som gjenstår, er blant annet innredning og elektriske installasjoner.

Målet er at Stoksundferja snart kan bli en selvgående (i dobbel betydning) og attraktiv båt som alle Kystlagets medlemmer kan ha glede av. Den er samtidig en samferdselshistorisk sjeldenhet med fartstid fra to små ferjesamband i Åfjord og Stoksund. Fra 1963 gikk den mellom Revsnes, Stokkøya og Linesøya, og fra 1974 til 1982 gikk den mellom Lauvøya og Barøya og i en periode også med anløp i Lysøysundet.

Stein Arne

Takk til Jan-Petter

Kystlagets avtroppende høvedsmann, Jan-Petter Huberth-Hansen, fikk fortjent applaus og takk på årsmøtet. Han har vært leder i fire år og har, sammen med et utmerket styre, loset den mangfoldige kystlagsskuta med stø hånd. Med diplomatisk mesterskap, godt humør og tydelig retning har han sørget for en god seilas uten grunnstøting eller havari.

Jan-Petter forsetter som medlem i Nidaros og går også inn i valgkomiteen i Kystlaget.

Jorid Østvik takket Jan-Petter for innsatsen og overrakte en liten gave. (Foto: Stein Arne)

Siste vaffelsøndager

Gjennom vinteren har mange av gruppene i Kystlaget vært kaféverter på søndagene. Salget av vafler og kaffe har gitt gode inntekter og forhåpentligvis også god reklame for laget. De to kommende søndagene blir sesongens siste med kafedrift i vår regi. Ta gjerne turen innom!

Aktivitetskalender våren 2025

24. og 25.4.: Vårdugnad på Fosenkaia
27.4.: Utsett Nidaros på Stadsbygd
7.5.: Start onsdagsseilaser Nidaros
10.5.: Frist for å fjerne båtpresenninger
14.6.: Kystens dag på Fosenkaia
23.6.: Sankthans-båttur på fjorden

Otnesbrygga ligger fint til ved sjøen rett ved utløpet av Valsøyfjorden.

Trøndelagsstevnet til Otnesbrygga

Årets Trøndelagsstevne er lagt til Otnesbrygga i Heim kommune 8.-10. august. Stedet ligger ved utløpet av Valsøyfjorden. Med båt tar man Trondheimsleia vestover og går inn Aursundet (maste høyde maks 16 meter!) eller et av de andre sundene på Nordmøre. Med bil kjører man E39 over Hemnkjølen og ca. 30 kilometer videre fra Vinjeøra. Arrangør er Otnesbrygga kystlag som også har et eget bygg rett ved Geitbåtmuseet og Husasnotra litt lenger inn i fjorden. Besøk og omvisning her vil bli en del av programmet.

Tradisjon og fornyelse på Fosenkaia

Smedguden Vulcanus produserte neppe pizzahjul, men arbeidsmetodene er rimelig uforandret. Vi besøkte smedgruppa en kursdag i mars.

Seks yngre menn ivrig opptatt med å smi og tvinne og banke og forme jern til praktisk moderne kjøkkenredskap. Smedkunsten er eldgammel, men holder sitt grep på stadig nye generasjoner. Denne helga var det produksjon av pizzahjul med smijernshåndtak. Blir nok hardpakker under treet til jul. Men hvordan er det med feminin rekruttering i smedfaget? Ingen damer å se her...

Bao Quoc Le. Født i Trondheim i 1983. Leder i seilgruppa og med ferskt fagbrev som smed. Hans grenseløse allsidighet og ekte engasjement for natur og miljø er det som først slår meg i en samtale om hans aktiviteter i Kystlaget. Selv er han kanskje mest opptatt av å framsnakke verdien av å ta vare på tradisjonshåndverk og kultur knyttet til kyst og sjø.

Bao er født på Møllenberg, men vokste opp i Moss, der interessen for kajakk og padling utviklet seg.

- Jeg bygde min første kajakk, inspirert av eskimokajakker, da jeg var 15-16 år. Så ble det mye «svartpadling», altså turer alene rundt omkring. Vennene mine ville jo bare sitte og spille dataspill, men det var ikke noe for meg. Jeg var ferdig utdannet sivilingeniør i kjemi fra NTNU i 2009. Etter det jobbet jeg litt forskjellige steder, blant annet på Ranheim og på Tjeldbergodden. Men etter hvert fant jeg ut at jeg ville gjøre noe annet. Interessen for friluftsliv og kajakk hold seg, så jeg begynte å undervise i det. Med påfyll av utdanning i biologi og pedagogikk bygde jeg lektorkompetanse. I dag har jeg en halvstilling som naturfaglærer ved Steinerskolen i Trondheim. *Så du gikk fra kjemi til undervisning og friluftsliv?*

- Ja, det stemmer. Jeg startet med å holde kurs i kajakk og friluftsliv. Men interessen for

tradisjonshåndverk vokste også fram. Det var fascinerende å kunne lage noe selv og bruke det ute i naturen. Dette ville jeg gjerne utvikle videre.

Bao Quoc Le har, etter fem års læretid, nå fått fagbrev som smed og er en viktig læremester og inspirator for de mange som søker kunnskap om smedfaget. (Foto: Jan-Petter)

Men hvordan kom du inn på smedarbeid?

- Det var vel en naturlig utvikling av interessen for tradisjonshåndverk. Arbeidet i smia har gitt meg stor glede gjennom mange år nå, og nå har jeg fått fagbrev som smed, og det åpner opp en ny verden. Jeg tok det som privatist, noe som krevde fem års praksis. Det var en utfordrende prosess, men veldig givende.

Og nå holder du smedkurs her i Kystlaget?

Det stemmer. Vi startet opp kursene her i 2013. Det begynte i det små, men har vokst seg større over årene. Nå holder vi grunnkurs i smiing hvor det er plass til seks deltakere, og mer spesialiserte kurs som knivsmiekurs hvor vi tar inn bare fire deltakere av gangen.

Hvordan er interessen for kursene?

- Interessen er overraskende stor. Vi har ofte ventelister på 24-25 personer. Det kommer gjerne fire-fem nye hver uke som vil være med. Totalt har smedgruppa rundt 16 aktive medlemmer som kommer regelmessig.

Det høres ut som en aktiv gruppe. Hva tror du er grunnen til at smedgruppa er så populær?

- For det første er det en økende interesse for tradisjonshåndverk generelt. Folk vil lære å lage ting selv. For det andre har vi klart å skape et godt miljø her. Vi har en

god blanding av teori og praksis, og folk får virkelig prøve seg på smiing.

Da jeg besøkte et kurs her, var det seks yngre menn som deltakere. Er det det vanlige?

- Vi trekker nok snittalderen i Kystlaget betydelig ned. Generelt ligger vel denne på 65 pluss, men i smedgruppa har vi en snittalder på om lag 30-35 år. Vi har deltakere helt ned i 15-16 års alderen og den eldste vi har hatt var 84 år. Så det er en fin blanding.

Hva slags utstyr har dere i smia?

- Vi har to esser her, den ene kommer fra Domkirkens restaureringsverksted. Den store hammeren tilhørte tidligere jernbaneverkstedet på Marienborg. Vi har også nyere utstyr, men vi prøver å bevare litt av historien i verktøyene vi bruker.

Hva er målet med kursene?

- Målet er at folk skal lære grunnleggende smiing og kunne fortsette på egen hånd. Noen kommer langveisfra og har egen esse hjemme, andre bor i nærheten og fortsetter å komme hit. Vi vil skape interesse og kunnskap, og samtidig bygge et fellesskap rundt håndverket.

Produserer dere noe for salg?

Det er ikke hovedfokuset vårt, men det hender vi tar på oss bestillinger. En av medlemmene våre lever delvis av smiing og tar på seg litt større oppdrag. Vi har også laget noen detaljer til tradisjonsbåter, men ikke i stor skala.

Hvordan ser du på fremtiden for smedgruppa?

- Vi har hatt en fin vekst, men vi diskuterer hvor mye mer vi kan vokse uten å miste kvaliteten på det vi gjør. Foreløpig har vi

ikke behøvd å begrense oss, men vi er oppmerksomme på at det kan bli aktuelt i fremtiden. Det viktigste for oss er å bevare det gode miljøet vi har skapt og fortsette å formidle kunnskapen om smiing.

Og nyttig er det også..?

- Ja, det vil jeg si. Vi ser at folk er genuint interessert i å lære et gammelt håndverk, men vi tilpasser det også til moderne behov og interesser. For eksempel har vi hatt folk som vil lage spesielle kjøkkenredskaper eller dekorative elementer til hjemmet.

Kan du fortelle litt om hvordan et typisk kurs foregår?

- Et grunnkurs går over tre dager, vanligvis fredag til søndag. Vi starter med litt teori om sikkerhet og grunnleggende prinsipper for smiing. Deretter går vi raskt over til praksis. Deltakerne får prøve seg på ulike teknikker og lager som regel noen enkle gjenstander som de får ta med seg hjem. Vi har funnet ut at fem timer om dagen er passe – da er folk fortsatt sulten på mer, men ikke utslitt.

Og hva slags tilbakemeldinger får dere fra deltakerne?

- Tilbakemeldingene er overveiende positive. Mange blir overrasket over hvor mye de lærer på kort tid, og hvor tilfredsstillende det er å skape noe med hendene. Vi ser ofte at folk kommer tilbake for mer avanserte kurs eller blir faste medlemmer i gruppen.

Hvordan passer smedgruppa inn i Kystlagets overordnede mål og aktiviteter?

Kystlaget har jo som mål å bevare kystkultur og maritime tradisjoner. Smiing var en viktig del av kystsamfunnene før i tiden – alt fra verktøy til båtbeslag måtte lages og repareres. Så vi bidrar til å holde denne kunnskapen levende. Samtidig trekker vi nye og yngre medlemmer til laget, noe som er viktig for organisasjonens fremtid.

Har dere noe samarbeid med andre grupper i Kystlaget?

- Ja, vi samarbeider en del med båtbyggergruppa. Vi har laget beslag og andre metalldeleer til tradisjonsbåter de restaurerer eller bygger. Det er spennende

å se hvordan vårt håndverk kan bidra direkte til andre prosjekter i Kystlaget.

Hva er dine tanker om håndverkets rolle i dagens samfunn?

- Jeg tror håndverk blir stadig viktigere i en verden som blir mer og mer digital. Det gir en kobling til fortiden, men også en forståelse for hvordan ting lages og fungerer. Det er noe veldig grunnleggende menneskelig i å skape noe med hendene. Dessuten ser vi at det har en terapeutisk effekt – folk finner ro og fokus i smiingen. *Det kan jo tenkes at flere enn meg nå blir interessert i å prøve seg på å forme ting i metall. Har du noen råd til folk som har lyst til å begynne med smiing?*

- Start med et kurs! Det er den beste måten å lære grunnprinsippene på en trygg måte. Deretter handler det om å øve, øve, øve. Begynn med enkle prosjekter og jobb deg oppover. Og ikke vær redd for å feile – det er sånn man lærer. Smiing er et håndverk hvor man aldri blir utlært, og det er noe av sjarmen med det.

Til slutt, hva er det som driver deg personlig i dette arbeidet?

For meg handler det om å kombinere min interesse for undervisning, håndverk og friluftsliv. Jeg får muligheten til å formidle kunnskap, skape noe konkret og være del av et fellesskap. Det er utrolig givende å se folk oppdage gleden ved smiing og se hvordan det kan berike livene deres på ulike måter. Og så er det noe fascinerende ved å jobbe med et materiale som har vært så viktig for mennesker i tusenvis av år. Det gir et perspektiv på vår historie og kultur som jeg synes er verdifullt.

Takk for at du tok deg tid til denne samtalen. Det er fint å få satt litt lys på smedgruppa som en viktig og levende del av Kystlaget.

- Takk selv! Det er alltid hyggelig å få dele vår entusiasme for smiing og håndverk. Vi håper å kunne fortsette å inspirere folk til å utforske denne gamle kunsten i mange år fremover.

Jon Sandvik

Kurs i barking av segl

For tiden står det en stor søppelkonteiner inneholdende en grumsete væske på Grønnskuret. Dette er barkelåg, gjort i stand av deltakerne på et kurs i barking av segl. I løpet av tre-fire kvelder skal man gå gjennom de nødvendige prosedyrene slik at blant annet toppseilet til Nidaros blir best mulig i stand til å tåle regn og kulde. Bjørkebarken ble høstet og lagt til tork i Budal sist sommer og på første kursdag ble den knust i småbiter og lagt i saltvann til gjæring. Bildene viser litt av prosessen.

Til å knuse barken brukte vi både stokk, slegge og øks!

Finknust bark som inneholder garvestoffer.

Barken helles i det salte vannet (3% salt).

Skrei, lever og rogn

Enkelte tradisjoner er til for å holdes i hevd. Mat- og festivitetsgruppa's årlige etegilde til lofottorskens ære er definitivt en slik. Omtrent 60 kystlagsmedlemmer benket seg i Gulskuret den midterste lørdagen i mars og fikk et fantastisk fiskemåltid ispedd litt allsang og mye trivelig samvær. Takk til mat & festivitas ved Randi Nordsæther!

Praten går ved bordet. Er det sviskegrøten man venter på? (Foto: Jan-Petter)

Forbundet
KYSTEN

Kystlaget Trondhjem er med sine 430 medlemmer ett av 126 kystlag tilknyttet Forbundet Kysten. Kystlaget har sin base på Fosenkaia i Trondheim der laget forvalter flere båter og bygninger (skur) på kaia. Disse brukes aktivt til medlemsaktiviteter og til vedlikehold og drift av tradisjonsbåter og veteranfartøy. Kystlaget har flere aktivitetsgrupper der en kan lære og praktiskere alt fra seiling, smiing, håndverksarbeid til restaurering av gamle motorer.

En kan bli medlem av Kystlaget Trondhjem ved å melde seg inn i Forbundet KYSTEN og velge Kystlaget Trondhjem som lokallag. Medlemskontingenten er kr. 500/år for ordinære medlemmer og kr. 75/år for husstandsmedlemmer. Ungdomsmedlemmer betaler kr. 250/år inntil fylte 26 år.

Bli medlem ved å gå inn på: <https://kysten.no/bli-medlem>

Kontaktpersoner i Kystlaget Trondhjem:

Hovedsmann (leder)	Anne Gunnarshaug Lien	977 57 930	hovedsmann@kystlaget-trh.no
Halskar (kasserer)	Frode Frydenlund	926 33 930	halskar@kystlaget-trh.no
Stuert	Yngve Lund Bråthen	472 04 353	stuert@kystlaget-trh.no
Skurbas	Torstein Olsen	950 54 687	skurbas@kystlaget-trh.no
Kaibas	Svein Nordhammer	957 92 308	kaibas@kystlaget-trh.no
Skrivar	Sverre Steen	934 06 429	skrivar@kystlaget-trh.no
Studieveileder	Jorid Østvik	926 27 518	studieveileder@kystlaget-trh.no
Kaibas-vara	Helge Meyer	908 05 020	kaibas-vara@kystlaget-trh.no

Aktivitetsgrupper m.m.:

Seilgruppa	Bao Quoc Le	466 83 918	seilgruppa@kystlaget-trh.no
Dokumentasjon/arkiv	Helge Meyer	908 05 020	arkiv@kystlaget-trh.no
Flytebryggegruppa	Marius Petter Wick	406 06 221	flytebrygga@kystlaget-trh.no
Småbåtgruppa	Jens Krystad	957 79 152	smaabaatgruppa@kystlaget-trh.no
Elbåtkollektivet	Arne Gunnar Brandvold	913 28 259	elfryd@kystlaget-trh.no
Båtbyggergruppa	Nikolaj Albertsen	457 89 464	baatbygger@kystlaget-trh.no
Smedgruppa	Håvard Wilson	476 68 408	smia@kystlaget-trh.no
Båtlaget Hermes	John Eilif Hermansen	414 32 461	hermes@kystlaget-trh.no
Mat og festivitas	Randi Nordsæther	952 99 397	matogfest@kystlaget-trh.no
Fartøygruppa	Dag Linhjell	902 24 183	fartoygruppa@kystlaget-trh.no
Motorgruppa	Svein Nordhammer	957 92 308	motorgruppa@kystlaget-trh.no
Ferjegruppa	Sverre Steen	934 06 429	stoksundferja@kystlaget-trh.no
Båtlaget Nidaros	Ingunn Limstrand	915 77 096	nidaros@kystlaget-trh.no
Håndverksgruppa	Kari Gjerde	900 91 069	handverksgruppa@kystlaget-trh.no
Levende kanalhavn	Egil Eide	416 91 512	levendekanalhavn@kystlaget-trh.no
Redaktør Byblekka	Stein Arne Sæther	951 98 678	byblekka@kystlaget-trh.no

